

Sygn. akt IV CZ 160/11

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Handlowo - Usługowego
" L." Spółki z o.o. w B.

przeciwko K. P.

o uznanie umowy darowizny za bezskuteczną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 maja 2012 r.,

zażalenia strony powodowej

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie trzecim wyroku

Sądu Okręgowego

z dnia 29 września 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w pkt. III wyroku Sądu Okręgowego z dnia 29 września 2011 r. odstąpiono od obciążenia pozwanego obowiązkiem zwrotu powodowi kosztów postępowania apelacyjnego. W ocenie tego Sądu za zasadnością zastosowania art. 102 k.p.c. przemawiała tak sytuacja majątkowa pozwanego (k. 81 - 83), jak też powstałe wątpliwości prawne, przemawiające za uznaniem, że zaistniał szczególny wypadek uzasadniający odstąpienie od zasady odpowiedzialności za wynik sprawy na tym etapie postępowania.

Powód zaskarżył zażaleniem powyższe postanowienie i wniósł o jego zmianę poprzez obciążenie pozwanego kosztami zastępstwa procesowego powoda za drugą instancję.

Żalący twierdził, że strona pozwana jest bez wątpienia stroną przegraną, ponieważ zmiana rozstrzygnięcia objęła tylko i wyłącznie kwestię, która nie była nawet przedmiotem wniosku powoda, a wydana w tej kwestii uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., sygn. akt III CZP 19/11, publ. OSNC 2011, nr 12, poz. 132, świadczy o oczywistości zagadnienia i braku większych wątpliwości. Nadto żalący wywodzi, że sytuacja materialna pozwanego „nie wygląda na patową”, a nie jest bez znaczenia wkład pracy i podjęte starania poczynione przez pełnomocnika powoda na tym etapie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążać kosztami strony przegrywającej. Przywołany przepis, realizujący zasadę słuszności, stanowi wyjątek od ogólnej reguły obciążania stron kosztami procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę jest zobowiązana zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.) (tzw. zasada odpowiedzialności za wynik procesu).

Hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania „wypadków szczególnie uzasadnionych”, co należy podkreślić, pozostawia sądowi swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu (por. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, niepubl., postanowienia 11 lutego 2010 r., sygn. akt I CZ 111/09, niepubl.). Ze względu jednak na fakt, że przepis art. 102 k.p.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 98 § 1 k.p.c. w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż obowiązkiem sądu drugiej instancji jest wskazanie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia, w przedmiocie nieobciążenia strony kosztami procesu, okoliczności mających w jego ocenie stanowić „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c. (por. postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2009, III CZ 47/09, niepubl.). Brak bowiem przywołania w uzasadnieniu orzeczenia okoliczności stanowiących, w ocenie Sądu drugiej instancji, podstawę do nieobciążania strony kosztami postępowania (art. 102 k.p.c.) uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie kontroli takiego postanowienia w oparciu o przepis art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c., a tym samym stanowi naruszenie dyspozycji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy, odstępując na podstawie art. 102 k.p.c. od obciążania pozwanego kosztami procesu, przywołał w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 września 2011 roku okoliczności mające w jego ocenie przemawiać za zasadnością przyjętego rozstrzygnięcia, czyniąc tym samym zadość wskazanemu powyżej wymogowi formalnemu postanowienia rozstrzygającego w tym przedmiocie.

Nie ma również podstaw, wbrew stanowisku żalącego, do zakwestionowania przez Sąd Najwyższy merytorycznej zasadności wydanego przez Sąd drugiej instancji rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Przytoczona bowiem w zażaleniu argumentacja, negująca m.in. ustalenia Sądu Okręgowego w przedmiocie sytuacji majątkowej pozwanego, nie została wsparta żadnymi dowodami mającymi przemawiać za jej zasadnością i w istocie stanowi jedynie polemikę żalącego z motywami przywołanymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 września 2011 roku

w odniesieniu do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, niewystarczającą do uznania za zasadny podniesionego w zażaleniu zarzutu naruszenia art. 102 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ k.p.c. postanowił jak w sentencji.